

Ժամանակագրութեան միոյ⁵, գրելոյ 'ի սկիզբն ԺԴ դարու, զձագրեալ են եւ պատկերք թագաւորացն յիշեցելոց, (թէպէտ եւ ոչ համարին հաւատարիմք). եւ ուր եւ ուրեք մերս յիշի Լեւոն՝ այսպիսի ընծայի նմա կերպարան, փոքրկագոյն չափով: Գոյ յուսալ՝ թէ յայտնեցէ ժամանակ եւ 'ի մերոց հայրենի ձեռագրաց՝ զպատկեր արժանաւորին 'ի տեսութիւն. այլ զի այժմիկ պակասէր մեզ, ըստ վերոյ յիշեցելոցս տուաք կերպածել զնկար նորին, 'ի միջի հռչականուն ժամանակակցաց իւրոց, ընդ որս եւ եղեն նորա գործք եւ դաշինք եւ պայմանք, որպէս տեսցուք 'ի պատմութեանս՝ յառաջ խաղալով. եւ ոչ անհաճոյ համարիմ վերծանելեաց յանդիման ունել եւ զկենդանագիրս⁶ նոցին՝ առընթեր մերոյ թագաւորիս:

Գ. Խնամութիւնք

Առաջին գործ Լեւոնի 'ի դէպ էր լինել՝ եւ եղեւ իսկ, ճանաչել եւ հատուցումն առնել երախտեաց եղբօր իւրոյ՝ զոր յաջորդեաց. ըստ բացայայտ կտակի նորին՝ փութացաւ զետեղել զերկոսին յետամնացս նորին՝ դստերս՝ յարժանաւոր տունս, միանգամայն եւ յազգայինս, ըստ ըղձից հօր նոցին: Մատաղ օրիորդք էին տակաւին նոքա՝ անուանեալք **Ալիծ** եւ **Փիլիպպինէ**, հազիւ թէ հնգամեայ եւ վեցամեայ. այլ սովորութիւն ժամանակին, եւ յաւէտ հնարք քաղաքագիտութեան եւ ընտանի անդորրութեան, պահանջէին կանուխ յապահովել զբաղդ նոցին, մանաւանդ թէ զիւրեանցն. զծնողացն ասեմ եւ զդայեկաց կամ պայլից, զի այսպէս անուանէին խնամակալք դեռահասակ պայազատաց որբացելոց: Ազնուագոյնք յազատորդիս Հայոց ժամանակին, որք եւ յարքունիս իսկ Լեւոնի կային յայնժամ, էին եղբարք երկու, **Հեթում** եւ **Շահնշահ**, որդիք Չորտուանելի մեծատոհմ իշխանի Սասնոյ⁷, եւ քեռ կաթողիկոսին Հայոց (Գր. Տղայոյ), որ է ասել, մայրենեօք Պահլաւունի, տոհմ մեծահարկի յետ Բագրատունեացն. եւ էին երկոքին եւս «արք բարետեսիլք», ըստ պատմչին.

⁵ Մատեանս այս անուանեալ կոչի Chronologia Magna, (Մեծ Քրոնիկոն), եւ պահի 'ի Մարկոսեան գրատան քաղաքիս Վենետկոյ:

⁶ Խոյզ եւ խնդիր արարեալ գտաք զպատկերս սոցին, եւ նշանակեցաք ըստ իւրաքանչիւր անուանց. եւ ոչ երկբայիմ՝ զի թէ ոչ ամենեցուն, այլ յոլովից ստուգագիծ իցեն տիպք կերպարանացն:

⁷ Հաւանօրէն Չորտուանելս այս թոռն է Չորտուանելի՝ որդւոյ Թոռնկայ քաջի, (զոր սպան նենգաւ Փիլարտոս), որդւոյ Մուշեղի, տերանց Սասնոյ: